19/03/2026

Μητρόπολη Ναυπάκτου: Το ψηφιδωτό της Μεγάλης Τεσσαρακοστής

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Την Τετάρτη, 18 Μαρτίου 2026, πραγματοποιήθηκε, στο Πνευματικό Κέντρο της Ιεράς Μητροπόλεως στην Ναύπακτο, η μηνιαία Ιερατική Σύναξη των Κληρικών της Ιεράς Μητροπόλεως Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου.

Ο Μητροπολίτης κ. Ιερόθεος στην αρχή της Συνάξεως αναφέρθηκε στον μακαριστό Ιερέα Φώτιο Κυρίτση, ο οποίος εκοιμήθη την προηγουμένη ημέρα. Ήταν ένας Ιερέας «παλαιάς κοπής». Σεβόταν τους θεσμούς, σεβόταν και αγαπούσε τον Μητροπολίτη και τους αδελφούς του Κληρικούς. Δεν έπαψε ποτέ να λειτουργή και να εξυπηρετή, όσο του επέτρεπε η ηλικία του, τις λειτουργικές ανάγκες της Αφροξυλιάς και άλλων Ενοριών της Μητροπόλεως.

Στην συνέχεια ο Σεβασμιώτατος αναφέρθηκε στην Μεγάλη Τεσσαρακοστή, ως προετοιμασία για την μεγάλη εορτή του Πάσχα, σύμφωνα με τον αείμνηστο

Καθηγητή της Λειτουργικής Ιωάννη Φουντούλη. Είπε ότι οι πιστοί προετοιμάζονται με νηστεία, ακολουθώντας το παράδειγμα των Προφητών Μωϋσή και Ηλία και του Χριστού. Μίλησε κατόπιν για την εξέλιξη του Τυπικού της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, η οποία παρουσιάζεται σαν ένα ψηφιδωτό παραδόσεων. Έως τον 6ο αιώνα κέντρο της συγκροτήσεως και αναπτύξεως του Τυπικού ήταν τα Ιεροσόλυμα και από τον 7ο αιώνα και μετά η Κωνσταντινούπολη. Η Μεγάλη Τεσσαρακοστή, με βασικό το λειτουργικό βιβλίο «Τριώδιο», όπως είναι σε χρήση στις μέρες μας, έχει συγκροτηθή στην Κωνσταντινούπολη κατά τον 14ο αιώνα. Διασώζει όμως στοιχεία από όλες τις περιόδους της εξελίξεώς του, όπως το βλέπουμε στα υπάρχοντα τροπάρια στις ακολουθίες. Βλέπουμε, για παράδειγμα, αναφορές στους Προφήτες, στον Άσωτο Υιό, στον Τελώνη, ενώ έχουν παρέλθει οι Κυριακές που ήταν αφιερωμένες σε αυτούς.

Ο Σεβασμιώτατος ανέφερε το που ήταν αφιερωμένες οι Κυριακές της Μεγάλης Τεσσαρακοστής έως τον 6ο αιώνα, σύμφωνα με το Τυπικό των Ιεροσολύμων, και εξήγησε το που οφείλονται οι ανωτέρω αναφορές. Η πρώτη Κυριακή ήταν αφιερωμένη στους Προφήτες, η δεύτερη στον Άσωτο Υιό, η τρίτη στην μετάνοια του Τελώνη, η τέταρτη στην παραβολή του Καλού Σαμαρείτη και η πέμπτη στην παραβολή του Πλουσίου και του Λαζάρου. Η αλλαγή αυτού του Τυπικού έγινε για δύο κυρίως λόγους: Πρώτον, μέσα στο έτος δεν είχαν καθοριστή ευαγγελικά αναγνώσματα από το κατά Μάρκον Ευαγγέλιο. Ορίστηκαν, λοιπόν, κατά την Μεγάλη Τεσσαρακοστή αναγνώσματα από τον Ευαγγελιστή Μάρκο, οπότε τα αναγνώσματα από το Ευαγγέλιο του Λουκά (παραβολές Ασώτου, Τελώνου και Φασισαίου κ.λ.π.) μεταφέρθηκαν σε άλλες Κυριακές. Δεύτερον, αναπτύχθηκαν οι εορτές των αγίων, οπότε μεγάλοι άγιοι, όπως ο άγιος Ιωάννης ο Σιναίτης, που γιορτάζει στις 30 Μαρτίου και η οσία Μαρία η Αιγυπτία, που γιορτάζει την 1η Απριλίου, καθορίστηκε να γιορτάζονται κατά την τέταρτη και πέμπτη Κυριακή της Τεσσαρακοστής αντιστοίχως. Η πρώτη Κυριακή αφιερώθηκε στην Αναστήλωση των ιερών εικόνων και την Ορθοδοξία και η δεύτερη Κυριακή στον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά, ως συνέχεια της Κυριακής της Ορθοδοξίας. Στο μέσον της Τεσσαρακοστής τοποθετήθηκε η προσκύνηση του Τιμίου Σταυρού για την ενίσχυση των πιστών στον αγώνα της νηστείας.

Επιπλέον, μέσα στην Μεγάλη Τεσσαρακοστή τοποθέτησε η Εκκλησία τον Μεγάλο Κανόνα του αγίου Ανδρέου Κρήτης, ο οποίος είναι ένας «θρηνητικός μονόλογος», ένας «προθανάτιος θρήνος», στον οποίο με πνεύμα μετανοίας συγκρίνεται η ζωή του κάθε πιστού, που τον ψάλλει ή τον ακούει, με την ζωή των αγίων Προφητών και Αποστόλων. Επίσης, μέσα στην Μεγάλη Τεσσαρακοστή ορίστηκε να διαβάζεται ο Ακάθιστος Ύμνος, οι τέσσερεις Στάσεις του τις τέσσερεις πρώτες εβδομάδες της Τεσσαρακοστής και όλος ο Ακάθιστος Ύμνος την πέμπτη εβδομάδα, ως τα

προεόρτια και τα μεθέορτα της μεγάλης εορτής του Ευαγγελισμού, η οποία λόγω της Μεγάλης Τεσσαρακοστής εορτάζεται μόνο μία ημέρα. Έπειτα αναφέρθηκε στο «Οδοιπορικόν» της Αιθερίας μοναχής, η οποία προερχόταν από την Ισπανία, και ιδιαίτερα από την Γαλικία, που έκανε για τρία χρόνια «προσκύνημα» στο Σινά, στους Αγίους Τόπους, στην Μεσοποταμία και έγραψε επιστολές στην Ηγουμένη της Μονής της, όπου κατέγραψε τις εντυπώσεις της. Πρόκειται για κείμενο μεγάλης ασκητικής, εκκλησιαστικής και λειτουργικής αξίας. Ο Σεβασμιώτατος διάβασε τα αποσπάσματα τα οποία περιγράφουν το πως περνούσαν οι Χριστιανοί στα Ιεροσόλυμα την Μεγάλη Τεσσαρακοστή κατά το ημερήσιο πρόγραμμα των εβδομάδων, από την Κυριακή μέχρι το Σάββατο, οι λεγόμενοι «εβδομαδάριοι», καθώς επίσης και την αυστηρή, αλλά διακριτική νηστεία που έκαναν, οι «αποτακτίται», αλλά και όσοι έκαναν μετριότερη νηστεία, με ελευθερία.

Κατόπιν ο Σεβασμιώτατος κάλεσε τον Αρχιμ. π. Πολύκαρπο Θεοφάνη να ενημερώση τους Ιερείς για την 35η Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη για θέματα αιρέσεων και παραθρησκείας, που πραγματοποιήθηκε στην Κατερίνη, από 4 έως 6 Νοεμβρίου 2025, και είχε θέμα:«Νεοπαγανισμός, όψεις και πρακτικές», την οποία παρακαλούθησε ως εκπρόσωπος της Ιεράς Μητροπόλεώς μας. Ο π. Πολύκαρπος παρουσίασε περιληπτικά τις εισηγήσεις που έγιναν στην Συνδιάσκεψη και κατόπιν διάβασε αναλυτικά τα πορίσματά της. Τέλος, ο Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος, π. Θωμάς Βαμβίνης, αναφέρθηκε σε ορισμένα διοικητικά θέματα.

Φωτογραφίες